

ความสัมพันธ์ระหว่างพรรคคอมมิวนิสต์กับพวกรักบี้เวียดนาม

ขบวนการคอมมิวนิสต์ของอดีตอาณานิคมฝรั่งเศสในเอเชียตะวันออกเฉียงใต้ มีกำเนิดร่วมกันในตอนกลางศตวรรษที่ ๒๕ โดยมีเป้าหมายที่จะต่อสู้เรียกร้องเอกราชจากฝรั่งเศส ในระยะแรกขบวนการเหล่านี้ ซึ่งส่วนมากเป็นขบวนการของชาวยุวน มีลักษณะ เป็นขบวนการชาตินิยมไม่มีการรวมกลุ่มและประสานการต่อสู้ระหว่างกัน จนถึงปี ๒๔๙๒ (ค.ศ. ๑๙๔๙) โฮจิมินห์ ผู้นำขบวนการคอมมิวนิสต์เวียดนาม ชันจ็อกมิน ผู้นำขบวนการคอมมิวนิสต์กัมพูชา และพระมหากษัตริย์ ผู้นำขบวนการคอมมิวนิสต์ลาว ได้ร่วมกันประกาศตั้ง "กรรมกรชั้นนำในภาคส่วนอินโดจีน" แต่ก็ยังปรากฏว่ามีขบวนการฝ่ายซ้ายต่าง ๆ อีกหลายกลุ่มที่เคลื่อนไหว เป็นอิสระจากกันและกัน โดยเจตนาในแว่นทั้งสามของเวียดนาม องค์การคอมมิวนิสต์สากลจึงได้มีคำแนะนำให้ขบวนการเหล่านั้น รวมพลัง เข้าด้วยกัน

การปฏิวัติอินโดจีนจะเป็นอันตรายอย่างปึงในอนาคตกหากไม่มีพรรคคอมมิวนิสต์ที่เมือนอันหนึ่งอันเดียวกัน ขณะที่การปลุกเร้ากรรมกรและชาวบาค่าถึงก้าวหน้า ยิ่งขึ้นเรื่อย การตั้งเลใจและการไม่กล้าคิดสินใจของกลุ่มสองสามกลุ่มเกี่ยวกับปัญหาแรงควนในการจัดตั้งพรรคคอมมิวนิสต์ เป็นสิ่งที่ผิดพลาด สิ่งที่เป็นอันตรายอย่างยิ่งคือความแตกแยกของกลุ่มคอมมิวนิสต์ในปัจจุบัน แนวโน้มแห่งการแตกร้างและการขวางซึ่งชัยชนะระหว่างกลุ่มต่าง ๆ จะนำไปสู่ความหายนะอย่างใหญ่หลวงในการปฏิวัติของอินโดจีน การกิจสำคัญและ แรงควนที่สุดของคอมมิวนิสต์อินโดจีน คือการก่อตั้งพรรคคอมมิวนิสต์ของชนชั้นกรรมาชีพที่มีฐานะ เป็นพรรคคอมมิวนิสต์

ของมวลชน เป็นพรรคที่มีความเป็นอันหนึ่งอันเดียวกันและเป็นองค์การคอมมิวนิสต์
องค์การเดียวในอินโดจีน^๑

ในเดือนกุมภาพันธ์ ๒๔๗๓ (ค.ศ. ๑๙๓๐) จึงมีการจัดตั้งพรรคคอมมิวนิสต์แห่งอินโดจีน
(Indochinese Communist Party) ขึ้นภายใต้การนำของโฮจิมินห์^๒ เพื่อ
เป็นองค์การนำของประชาชาติอินโดจีนในการต่อสู้ "เพื่อเอกราชอันสมบูรณ์ของอินโดจีน
และแผ่นดินสำหรับชาวนา"^๓ และให้เวียคนามเป็นผู้นำการปฏิวัติในอินโดจีนทั้งหมด
โดยการขยายอิทธิพลไปยังบริเวณการค้าฝิ่น ฝรั่งเศสในลาวและกัมพูชาจนสามารถ
ดึงเข้าร่วมในพรรคคอมมิวนิสต์อินโดจีนได้ควย ต่อมาโฮจิมินห์ว่า "จะมีการจัดตั้ง
สหพันธรัฐขึ้นภายหลังจากการปลดแอกประเทศในอินโดจีนจากการเป็นอาณานิคมแล้ว"^๔

การดำเนินงานของพรรคคอมมิวนิสต์แห่งอินโดจีนในระยะแรกส่วนใหญ่จำกัด
ขอบเขตอยู่ในเวียคนามที่ยังคงแบ่งแยกเป็นสามแคว้น คือ คังเกีย อ๋ันนัม และโคชินจีน
สมาชิกพรรคซึ่งมีจำนวนน้อยอยู่แล้วคงกระจายกันออกปฏิบัติงานในแคว้นทั้งสามก่อน

^๑ข้อเสนอแนะของคอมมิวนิสต์สากล : ปัญหาการจัดตั้งพรรคคอมมิวนิสต์ใน
อินโดจีน อ้างถึงในฝ่ายวันคงและคณะกรรมการศึกษาประวัติศาสตร์พรรคแรงงานเวียคนาม,
ประธานโฮจิมินห์ แปลโดย ประสาน มฤคพิทักษ์ (กรุงเทพมหานคร: สัจจะาน,
พฤศจิกายน ๒๕๑๔), หน้า ๙๓-๙๔.

^๒David E. Brown, "Exporting Insurgency: The Communists in
Cambodia," ใน Indochina in Conflict, Joseph J. Zasloff, et al.,
(Massachusetts: Lexington Books, 1972), p.138.

^๓ธรรมเนียมพรรคคอมมิวนิสต์แห่งอินโดจีน อ้างถึงใน Vietnam Courier,
Kampuchea Dossier I, p.95.

^๔Nayan Chanda, "The Bloody Border: Vietnam Prepares for
a Long War," Far Eastern Economic Review 100 (April 21, 1978):17.

โดยเฉพาะในตังเกี๋ย นอกจากนั้นพวกชาตินิยมอีกหลายกลุ่มที่ไม่นิยมคอมมิวนิสต์ก็ไม่ยอมรับ
 วมมือด้วย ฝรั่งเศสได้ดำเนินการปราบปรามอย่างรุนแรง และมีการจับกุมผู้ก่อสังขย
 หารวมมือกับคอมมิวนิสต์เป็นจำนวนมาก การจับกุมครั้งสำคัญคือในเดือนเมษายน ๒๕๑๓
 (ค.ศ. ๑๙๓๑) ฝรั่งเศสสามารถจับสมาชิกคณะกรรมการภาคตังเกี๋ยและสมาชิกบางคน
 ของคณะกรรมการกลางพรรคคอมมิวนิสต์แห่งอินโดจีนได้ ประมาณว่าในปี ๒๕๑๕
 (ค.ศ. ๑๙๓๒) มีนักโทษการเมืองเหล่านี้อยู่ ๑๐,๐๐๐ คน^๑ สมาชิกพรรคคอมมิวนิสต์
 แห่งอินโดจีนจำนวนมากจึงไหลบ่าหนีเข้าไปอยู่ในภาคใต้ของจีน และมีศูนย์กลางสำคัญ
 อยู่ที่กว๋างตุง^๒ ปัจจุบันเหล่านี้มีผลให้การดำเนินงานของพรรคคอมมิวนิสต์แห่งอินโดจีน
 ในใต้เขตที่ลว และแทบจะไม่ได้รับการสนับสนุนจากรัฐบาลในลาวและกัมพูชา
 โดยเฉพาะลาว เขมรนอกจากจะไม่เคยได้รับความลึกเกี่ยวกับลัทธิคอมมิวนิสต์แล้ว ยังมี
 ความเกลียดชังชาวญวนเป็นเหตุผลสำคัญอีกประการหนึ่งด้วย^๓ แต่กระนั้นก็ยังปรากฏ
 เอกสารของพรรคคอมมิวนิสต์แห่งอินโดจีนที่ออกในปี ๒๕๑๓ (ค.ศ. ๑๙๓๔) ยืนยันว่า
 "ไม่มีการพิจารณาใด ๆ สำหรับการปฏิวัติในกัมพูชา โดยเฉพาะจะมีก็เพียงการปฏิวัติ
 ในอินโดจีนเท่านั้น"^๔

ในปี ๒๕๔๓ (ค.ศ. ๑๙๔๐) ระหว่างสงครามโลกครั้งที่ ๒ ญี่ปุ่นได้ขยาย
 อำนาจเข้าแทนที่ฝรั่งเศสในอินโดจีน พรรคคอมมิวนิสต์แห่งอินโดจีนก็พยายามเข้ามี
 บทบาทอีกครั้งหนึ่ง เพื่อต่อต้านญี่ปุ่นและฝรั่งเศส โดยทำการสู้รบในคอนเหนือของ

^๑ Lancaster, The Emancipation of French Indochina, p.83.

^๒ Ministry of Foreign Affairs of Democratic Kampuchea,
 Department of Press and Information, Black Paper..., p.20.

^๓ Ibid.

^๔ Osborne, "Kampuchea and Viet Nam..." p.257.

อินโดจีน โดยเฉพาะบริเวณใกล้พรมแดนจีน เดือนพฤศจิกายน ๒๔๔๓ (ค.ศ. ๑๙๔๐) ที่ประชุมคณะกรรมการกลางพรรคคอมมิวนิสต์แห่งอินโดจีนมีมติว่า "พรรคจะคงเตรียมการให้พร้อมสำหรับกรับหน้าขึ้นศึกคีสหรัในการนำประชาชนผู้ถูกกดขี่ในอินโดจีนทำการต่อสู้เพื่อโค่นล้ม เสรีภาพและเอกราช"^๑ และต่อมาได้ประกาศจัดตั้งสันนิบาตเพื่อเอกราชของเวียดนาม (The Viet Nam Doc Lap Dong Minh Hoi) หรือ เวียดนามินห์ และประกาศควหา การต่อสู้กับญี่ปุ่นและฝรั่งเศสในอินโดจีนจะต้องประสานเป็นอันหนึ่งอันเดียวกัน^๒ วันที่ ๘ มีนาคม ๒๔๔๔ (ค.ศ. ๑๙๔๕) ญี่ปุ่นได้ยึดอำนาจการปกครองอินโดจีนจากฝรั่งเศส และประกาศเอกราชให้แก่เวียดนาม เวียดนามินห์จึงสามารถเคลื่อนไหวได้สะดวกยิ่งขึ้น เพราะญี่ปุ่นเข้าควบคุมเฉพาะเมืองใหญ่ที่สำคัญ ๆ และเส้นทางคมนาคมระหว่างที่ตั้งทางทหารของญี่ปุ่นเอง เท่านั้น^๓ เวียดนามินห์ได้ใช้โอกาสนี้ขยายอิทธิพลออกไปในหมู่ประชาชน ในที่สุดวันที่ ๑๘ สิงหาคม ๒๔๔๔ (ค.ศ. ๑๙๔๕) จึงได้ทำการยึดอำนาจในฮานอย และโฮจิมินห์ประกาศสถาปนาสาธารณรัฐประชาธิปไตยเวียดนาม เมื่อวันที่ ๒ กันยายน ๒๔๔๔ (ค.ศ. ๑๙๔๕)^๔

สำหรับกัมพูชา เวียดนามินห์ก็พยายามส่งคนเข้าไปแสวงหาแนวร่วมโดยเข้าไปรวมต่อสู้กับพวกเขมรชาตินิยมในเขมรคำวของโคอินจิม และได้รวมกันก่อตั้งแนวร่วมแห่งชาติ (United National Front) ขึ้นตั้งแต่นั้นมาญี่ปุ่นยังยึดครองอินโดจีน แนวร่วมแห่งชาตินี้มีวัตถุประสงค์ที่จะช่วยเวียดนามในการต่อสู้เพื่อโค่นล้มเอกราช จากการปฏิบัติในทำนองเดียวกับ

^๑ Brown, "Exporting Insurgency: The Communists in Cambodia," p.138.

^๒ Ibid.

^๓ Lancaster, The Emancipation of French Indochina, p.116.

^๔ Joseph Buttinger, The Smaller Dragon: A Political History of Vietnam (New York: Frederick A. Praeger, Publishers, 1958), pp.444-445.

เวียคมินท์ คือ พยายามมอบท่าสายอำนาจของฝรั่งเศส จึง เรียกกันว่า เขมร เวียคมินท์^๑
 เวียคมินท์และแนวร่วมแห่งชาติได้ร่วมกับจัดตั้งคณะกรรมการบริหารชั่วคราวแห่ง เวียคนามใต้
 (Provisional Executive Committee for South Vietnam) ในตอนปลายปี
 ๒๔๘๘ (ค.ศ. ๑๙๔๕)^๒ ตั้งนั้น เวียคมินท์จึงคิดก่อได้เฉพาะชาวเขมรในโคชินจีนและ
 ชาวญวนในกัมพูชา โดยไม่ได้รับความสนับสนุนจากชาวเขมรในกัมพูชาที่เห็นว่าการต่อสู้
 กับฝรั่งเศสของชาวญวนนั้นไม่เกี่ยวข้องกับกัมพูชาแต่อย่างใด^๓ อย่างไรก็ตาม เวียคมินท์
 เป็นกลุ่มฝ่ายซ้ายต่อต้านลัทธิอาณานิคมกลุ่มเดียวที่ปฏิบัติการอยู่ในกัมพูชา^๔ ในขณะที่ใน
 เวียคนามมีอยู่หลายกลุ่ม

ในเรื่องนี้ รัฐบาลพอ พต ได้กล่าวหาเวียคนามว่า ชาวเขมรในภาคตะวันตก
 เชียงไตและภาคตะวันออกเฉียงของ กัมพูชาถูกลักพาตัวไป เป็นจำนวนมาก เพื่อนำไปฝึกและให้
 ประโยชน์สำหรับการดำเนินนโยบายสถาปนาสหพันธ์อินโดจีนในกัมพูชา ทำให้เขมร
 เวียคมินท์มีสมาชิกเพิ่มขึ้นอีกมากและสามารถขยายขอบเขตปฏิบัติการออกไปจนถึง
 ภาคตะวันตกเฉียงเหนือของกัมพูชา ต่อมา เวียคมินท์ได้จัดตั้งฐานปฏิบัติการทางทหาร
 และทางการ เมืองขึ้นในภาคตะวันออกเฉียงของจังหวัดสะตึงเตรง เพราะพวกนี้ไม่มีทั้งดินแดน
 และฐานปฏิบัติการอยู่ในประเทศของตนเองเลย ในขณะที่เดียวกันเขมร เวียคมินท์ก็แบ่ง
 กัมพูชาเป็นภาค เขต จังหวัด ลำเภอ และคอมมูน มีคณะกรรมการสำหรับควบคุมและ

^๑ม.ร.ว.คึกฤทธิ์ ปราโมช, "ข้างฝั่งเวียง," สยามรัฐ (๑๔ กุมภาพันธ์
 ๒๔๙๖): ๙.

^๒
 Lancaster, The Emancipation of French Indochina, p.118.

^๓ม.ร.ว.คึกฤทธิ์ ปราโมช, "ข้างฝั่งเวียง," สยามรัฐ (๑๔ กุมภาพันธ์
 ๒๔๙๖): ๙.

^๔
 Osborne, "Kampuchea and Viet Nam...", p,257.

ปกครองกันชู้ชา แมวของใครต่าง ๆ จะมีชื่อเป็นเขมร แลองค์ประกอบล้วนแต่เป็น
เวียดนามทั้งสิ้น^๑ ส่วนเขมร เวียดนามแท้ก็เป็นเพียง เจ้าน้ำที่ระดับล่างที่ไม่มีความสำคัญ
เจ้าน้ำใหญ่โลกลาวว่า "จากเจ้าใบปฏิกิเสวราชวงศ์เขมรนับพันบาทในปี ค.ศ. ๑๙๘๓-๑๙๘๔
แต่เขาเจ้าเรือราชวงศ์เขมรรับใช้พวกเวียดนามมากกว่าที่จะรับใช้กันชู้ชา แลพวกนี้มีจำนวน
และอำนาจไม่มากนัก"^๒

ในการประชุมสมัชชาพรรคคอมมิวนิสต์แห่งอินโดจีน ครั้งที่สอง เมื่อเดือน
กุมภาพันธ์ ๑๙๕๑ เครื่องจีนต์ เลขาธิการพรรคคอมมิวนิสต์แห่งอินโดจีน ได้เสนอ
โครงการทางการเมืองที่ชื่อว่า

ฉบับแก่ปี ค.ศ. ๑๙๖๐ ที่อินโดจีนยังเป็นอาณานิคม ประชาชนของ เวียดนาม
กันชู้ชา และลาว ภายใต้การนำของชนชั้นกรรมากรและพรรค ๆ ใดรวมกันต่อสู้
กับลัทธิอาณานิคมของฝรั่งเศส ในขณะที่ขบวนการปฏิวัติในเวียดนาม กันชู้ชา และ
ลาว ได้รื้อนาถาวรนาไป และประชาชาติทั้งสามก็ได้เกิดโคเป็นสามรัฐที่แยก
จากกัน การระกิดของการปฏิวัติของประชาชาติทั้งสามทงมุ่งที่จะต่อสู้กับ
จักรวรรคินิยมต่อไป แม้วว่าจะไร่วิธีการที่แตกต่างกันออกไป^๓

ดังนั้น สมัชชาจึงได้มีมติว่า

โดยที่ให้เกิดสภาพการณ์ใหม่ในอินโดจีนและในโลก เวียดนามจะตั้งพรรคกรรมากร
เวียดนาม ที่มีโครงการทางการเมืองและธรรมนูญที่เหมาะสมกับสภาพการณ์ใน

^๑ Ministry of Foreign Affairs of Democratic Kampuchea,
Department of Press and Information, Black Paper..., pp.21-22.

^๒ นโรคมสำเนา, อินโดจีน : ทัศนะจากปักกิ่ง, หน้า ๕๗.

^๓ Vietnam Courier, Kampuchea Lossier I, pp.97-98.

เวียดนาม ลาว และกัมพูชาที่จะตั้งองค์กรปฏิวัติของตนเองขึ้นตามลำดับ ซึ่งก็จะ
เหมาะสมกับแต่ละประเทศ^๑

พรรคการเมืองของพวกคอมมิวนิสต์ในอินโดจีนจึงได้เกิดขึ้นมาสามพรรค คือ พรรคกรรมกร
เวียดนาม (Vietnam Workers' Party) พรรคปฏิวัติประชาชนกัมพูชา (Cambodian
People's Revolutionary Party) และพรรคปฏิวัติประชาชนลาว (Lao People's
Revolutionary Party)

เมื่อกัมพูชาได้รับเอกราชและกองทหารฝรั่ง เสลดอนตัวออกไปจากกัมพูชาในเดือน
พฤศจิกายน ๒๔๙๖ (ค.ศ. ๑๙๕๓) พวกเขมรอิสระและเขมร เวียดนามบางส่วนได้เข้า
สู่วามักัดคือรัฐบาลกัมพูชา แต่การปฏิบัติการณ์ของ เวียดนามเหนือกับกัมพูชากลับเพิ่มมากขึ้น ทำให้
รัฐบาลกัมพูชาต้องใจกำสังหาร เขาปราบปรามอย่างรุนแรง เวียดนามเหนือจึงส่งทหารมา
ลาว เขาไปในกัมพูชาอีกประมาณสามกองพันเมื่อเดือนเมษายน ๒๔๙๘ (ค.ศ. ๑๙๕๔)^๒
ทั้งที่ขณะนั้นกำลังมีการประชุมที่เจนีวา เพื่อพิจารณาปัญหาอินโดจีนอยู่ และรัฐบาลกัมพูชา
ก็ไม่สามารถผลักดันให้เวียดนามหนีออกไปจากกัมพูชาด้วย อย่างไรก็ตาม ฝ่ายคอมมิวนิสต์
เวียดนามได้ให้การรับรองฐานะรัฐบาลของ เจ้าสีหนุอย่างเต็มที่ในการประชุมที่นั่น โดยที่
เห็นได้ชัดเจนจากการไม่พยายามเรียกร้องให้พวกคอมมิวนิสต์กัมพูชาได้มีสิทธิในการ
เข้าร่วมอภิปรายในที่ประชุมแต่อย่างใด ทั้งที่ได้มีการเรียกร้องให้แก่พวกคอมมิวนิสต์ลาว
ซึ่งก็ไม่เคยล ยิงไปกว่านั้น ประเทศคอมมิวนิสต์นับตั้งแต่สหภาพโซเวียต สาธารณรัฐ
ประชาชนจีน จนถึงเวียดนามเหนือ ได้กดดันให้พวกคอมมิวนิสต์กัมพูชายอมรับรัฐบาล
ของ เจ้าสีหนุครบ^๓

^๑ Ibid., p.98.

^๒ โรจนสีหนุ, อินโดจีน: ทัศนะจากปักกิ่ง, หน้า ๕๗-๕๘

^๓ Mayan Chanda, "The Pieces Begin to Fit," Far Eastern

ภายหลังการประทุพที่เจนีวา ๒๕๕๓ (ค.ศ. ๑๙๕๕) พรรคปฏิวัติประชาชน
 กัมพูชาซึ่งเคยมีนโยบายต่อต้านฝรั่งเศส เคยช่วยกำลังอาวุธ ก็ได้เปลี่ยนยุทธศาสตร์การต่อสู้
 โดยการวางอาวุธแล้วเข้าร่วมในการเลือกตั้ง เพื่อดำเนินการต่อสู้ด้วยวิถีทางรัฐสภา
 แม้ว่าการเลือกตั้งทั่วไปในเดือนกันยายน ๒๕๕๔ (ค.ศ. ๑๙๕๕) สมาชิกพรรคปฏิวัติแห่ง
 ประชาชนกัมพูชาจะไม่ได้รับเลือกตั้งเลย แต่เมื่อใกล้ถึงวาระคะแนนเสียงที่ได้รับแล้ว
 พรรคปฏิวัติประชาชนกัมพูชาครอบครอง ๔ ของคะแนนเสียงทั่วประเทศ ซึ่งในบางเขต
 เลือกตั้งได้ถึงร้อยละ ๔๐ ของคะแนนเสียงในเขตนั้น แต่ในการเลือกตั้งทั่วไป
 ครั้งต่อมาในเดือนมีนาคม ๒๕๐๑ (ค.ศ. ๑๙๕๘) พรรคปฏิวัติประชาชนกัมพูชากลับไม่ได้
 ได้รับความสนับสนุนจากชาวเขมรเลย ในครั้งนี้ซึ่งสมาชิกสมัครรับเลือกตั้งเพียงคนเดียว
 คือพี่พนมเปญ ซึ่งประชาชนที่มีความตื่นตัวทางการเมืองสูงที่สุด ก็ได้รับคะแนนเสียง
 น้อยมาก^๑

วันที่ ๓๐ กันยายน ๒๕๐๓ (ค.ศ. ๑๙๖๐) มีการประกาศตั้งพรรคคอมมิวนิสต์
 กัมพูชา (Communist Party of Kampuchea) โดยกลุ่มนักปฏิวัติเขมร ซึ่งคงจะ
 มองเห็นความล้มเหลวของพรรคปฏิวัติประชาชนกัมพูชา แม้ว่าในตอนแรกนักปฏิวัติกลุ่มนี้
 จะถือและยอมรับว่าเป็นผู้สืบทอดอุดมการณ์ปฏิวัติมาจากพรรคปฏิวัติประชาชนกัมพูชา แต่
 ต่อมาเมื่อพรรคคอมมิวนิสต์กัมพูชาเกิดความขัดแย้งกับเวียดนามอย่างรุนแรงในปี ๒๕๒๐
 (ค.ศ. ๑๙๗๗) ก็ไม่ยอมรับการสืบทอดนั้น

เมื่อเดือนกันยายน ๒๕๑๔ (ค.ศ. ๑๙๗๑) พรรคคอมมิวนิสต์กัมพูชาได้จัดงาน
 เฉลิมฉลองวันครบรอบ ๒๕ ปีแห่งการก่อตั้งพรรคฯ ซึ่งหมายถึงว่าพรรคคอมมิวนิสต์กัมพูชา

^๑น.ร.ว. กักฤทธิ ปราโมช, "ข้างฝั่งเวียดนาม," สยามรัฐ (๑๖ กุมภาพันธ์
 ๒๕๒๒): ๘.

มีกำเนิดที่สืบเนื่องมาจากพรรคปฏิวัติประชาชนกัมพูชา ที่ก่อตั้งขึ้นในปี ๒๕๔๕ (ค.ศ. ๑๙๕๑)^๑ แต่ในเดือนธันวาคม ๒๕๖๐ (ค.ศ. ๑๙๗๗) กลับต้องครบรอบ ๑๙ ปีของการก่อตั้งพรรค ฯ โดยอ้างว่า พรรคปฏิวัติประชาชนกัมพูชาได้สลายตัวลงไปก่อนแล้ว เพราะหลังการเลือกตั้งทั่วไปปี ๒๕๔๔ (ค.ศ. ๑๙๕๑) สมาชิกที่ได้รับการปกป้องจากเวียดนามได้แตกแยกกันไป บางก็ละทิ้งการต่อสู้ บางก็ทรยศและเข้าร่วมกับศัตรู สรุปว่าพวกนี้เลิกคิดปฏิวัติไปแล้ว^๒ แต่พรรคคอมมิวนิสต์กัมพูชาได้กอบตัวขึ้นด้วยการร่วมมือของนักปฏิวัติเขมรแดง ๆ เพื่อทำการต่อสู้ต่อไป ซึ่งก็ได้มีมือคือสมาชิกพรรคปฏิวัติประชาชนกัมพูชาได้เข้าร่วมด้วย โดยขอรับการนำของพรรคคอมมิวนิสต์กัมพูชา

ในช่วงทศวรรษที่ ๒๕๐๐ พรรคคอมมิวนิสต์เวียดนาม (หมายถึงพรรคกรรมกรเวียดนาม) มิได้ให้การรับรองพรรคคอมมิวนิสต์กัมพูชาอย่างเป็นทางการ เพราะนอกจากจะต้องกังวลกับการต่อสู้ภายในเวียดนามเองแล้ว ยังต้องให้ความสนใจและความช่วยเหลือจวบนการคอมมิวนิสต์ในลาว ซึ่งเป็นเวทีสำคัญของการต่อสู้ระหว่างมหาอำนาจมาตั้งแต่การประชุมเจนีวา ๒๕๕๗ (ค.ศ. ๑๙๕๔) และความมั่นคงของเวียดนามเหนือก็มี ความเกี่ยวข้องกับสถานการณ์ในลาวมากกว่ากัมพูชาด้วย เจ้าสีห์นุประสบความสำเร็จในการดำเนินนโยบายเพื่อความเป็นกลางอันเป็นประโยชน์ต่อเวียดนามเหนือ รัฐบาลของเจ้าสีห์นุจึงได้รับการรับรองอย่างเป็นทางการ เวียดนามเหนือไม่กล้าสนับสนุนพรรคกอมมิวนิสต์กัมพูชาด้วยเกรงว่าจะทำให้เจ้าสีห์นุไม่พอใจ และเวียดนามเหนือจะประสบกับอุปสรรคในการติดต่อกับรัฐบาลกัมพูชา พรรคคอมมิวนิสต์กัมพูชาจึงอยู่ในฐานะอ่อนแอ มีสมาชิกจำนวนน้อยมาก และโคตรเคี้ยวทางการเมือง

^๑ Vietnam Courier, Kampuchea Dossier I, p.57.

^๒ Ministry of Foreign Affairs of Democratic Kampuchea, Department of Press and Information, Black Paper ..., p.37.

ในปี ๒๕๐๘ (ค.ศ. ๑๙๖๕) พรรคคอมมิวนิสต์กัมพูชาส่งคณะผู้แทนไปยัง
ต่างประเทศเป็นครั้งแรก มีพล พต เลขาธิการพรรค ฯ เป็นหัวหน้าคณะไปเยือนอาบอบ
และโตเจอร์จากัมพูแทนของพรรคคอมมิวนิสต์เวียดนามด้วย พรรคคอมมิวนิสต์เวียดนาม
พยายามอย่างยิ่งที่จะหันเหแนวทางของพรรคคอมมิวนิสต์กัมพูชา โดยเฉพาะ เรื่องการ
โจ่งก่าฮังอาวู เขาตามลางรัฐบาล โดยแนะนำให้ยุติการต่อสู้แฉวรองจนกว่าเวียดนามจะ
ประสพชัยชนะ แล้วเวียดนามก็จะเข้าไปช่วยปลดปล่อยกัมพูชา เลควนเหิ่ง เป็นหัวหน้า
คณะผู้แทนพรรคคอมมิวนิสต์เวียดนาม กล่าววว่า เป็นไปไม่ได้ที่จะประเทศในโลกปัจจุบันจะ
อยู่กับโดยยึดมั่นในเอกราชและอธิปไตยอย่างเคร่งครัด ประเทศหนึ่ง ๆ ต้องพึ่งพาอาศัย
ประเทศอื่น ๆ ทั้งเวียดนามก็เป็นอย่างนี้เหมือนกัน สำหรับประเทศทั้งสามคือ เวียดนาม
กัมพูชา และลาว ทางก็จะต้องช่วยสนับสนุนซึ่งกันและกัน” แต่พรรคคอมมิวนิสต์กัมพูชา
ก็ยังคงยืนยันที่จะดำเนินนโยบายการต่อสู้ด้วยกำลังประสานกับการต่อสู้ทางการเมืองต่อไป

ในเดือนกุมภาพันธ์ ๒๕๑๐ (ค.ศ. ๑๙๖๗) ได้เกิดการจลาจลต่อต้านรัฐบาล
ขึ้นที่เมืองสามลอค จังหวัดพระตะบอง เนื่องจากกรมการจังหวัดมีโครงการสร้างโรงงาน
น้ำตาลขึ้นที่เมืองนั้น และมีการเวนคืนที่ดินเพื่อสร้างโรงงาน แต่การจ่ายค่าที่ดินค่ามาก
ไม่เป็นที่พอใจของประชาชน^๑ พรรคคอมมิวนิสต์กัมพูชาจึงเข้าปลุกระดมให้ประชาชน
ต่อต้านรัฐบาลอย่างเปิดเผย รัฐบาลต้องส่งทหารไปปราบปราม และได้สร้างความ
เสียหายอย่างมาก ประชาชนจำนวนมากหลบหนีไปร่วมกับพรรคคอมมิวนิสต์กัมพูชาเพื่อ
ต่อสู้กับทหารรัฐบาล การกระทำของพรรคคอมมิวนิสต์กัมพูชาครั้งนี้ทำให้พรรค ฯ
เสียชื่อเสียงมาก พรรคคอมมิวนิสต์เวียดนามกล่าวโจมตีพรรคคอมมิวนิสต์กัมพูชาอย่าง
รุนแรง สมาชิกและผู้นำพรรคคอมมิวนิสต์กัมพูชาที่นิยมเวียดนามก็ได้แสดงควาไม่เห็นด้วย

^๑Ibid.

^๒น.ร.ว.ศักดิ์สิทธิ์ ปราโมช, "ข้างฝั่งเวียง," สยามรัฐ (๑๙ กุมภาพันธ์

กับผู้นำอื่น ๆ* และพรรคคอมมิวนิสต์เวียดนามได้ส่งสมาชิกเข้าไปพยายามจู่โจมไม่ให้
พรรคคอมมิวนิสต์กัมพูชาใช้วิธีการต่อสู้ด้วยกำลังอาวุธต่อไป^๒ แต่พรรคคอมมิวนิสต์กัมพูชา
กลับต่อสู้หนักยิ่งขึ้น นับเป็นการเริ่มของการต่อสู้ด้วยกำลังอย่างรุนแรงระหว่างรัฐบาล
กัมพูชากับพรรคคอมมิวนิสต์กัมพูชา

พรรคคอมมิวนิสต์กัมพูชาไม่ได้ออกความช่วยเหลือจากพรรคคอมมิวนิสต์เวียดนาม
แต่อย่างใดในระหว่างการต่อสู้กับทหารรัฐบาลกัมพูชาช่วงปี ๒๕๑๑ (ค.ศ. ๑๙๖๘) ถึง
ต้นปี ๒๕๑๓ (ค.ศ. ๑๙๗๐) แต่พรรคคอมมิวนิสต์กัมพูชาที่หวังที่จะให้พรรคคอมมิวนิสต์
เวียดนามอยู่เฉย ๆ และยุติการกระทำที่ก่อกวนการปฏิวัติของพรรคคอมมิวนิสต์กัมพูชา
แค้นลงจากพรรคคอมมิวนิสต์เวียดนามจะส่งคอมมิวนิสต์ชาว เขมรที่นิยมเวียดนามแทรกซึม
เข้าไปในพรรคคอมมิวนิสต์กัมพูชาแล้ว หากเวียดนามที่เข้าไปหลบซ่อนอยู่ในดินแดน
กัมพูชาก็ยังได้โจมตีของกำลังปฏิวัติกัมพูชาอีกด้วย^๓ นิตรภาพและความเป็นอันหนึ่ง
อันเดียวกันที่เวียดนามกล่าวถึงอยู่เสมอ ๆ กลายเป็นคำพูดที่ปราศจากความหมายโดย
สิ้นเชิง

พรรคคอมมิวนิสต์กัมพูชาส่งคณะผู้แทนไปเยือนसानอยอีครั้งหนึ่ง เมื่อปลายปี
๒๕๑๖ (ค.ศ. ๑๙๖๙) พรรคคอมมิวนิสต์เวียดนามได้แสดงความไม่พอใจและต่อต้าน
การทำสงครามประชาชนของพรรคคอมมิวนิสต์กัมพูชา พร้อมทั้งยืนยันให้พรรค
คอมมิวนิสต์กัมพูชาวางอาวุธและยุติสงครามเสีย เลอวนไคกล่าวว่า "จากประสบการณ์
ของเวียดนาม การต่อสู้ด้วยกำลังอาวุธ เป็นสิ่งที่ควรหลีกเลี่ยง สหายกัมพูชาควรจะรอ

* David P. Chandler, "Changing Cambodia," Current History 59
(December 1970): 335.

^๒ Ministry of Foreign Affairs of Democratic Kampuchea,
Department of Press and Information, Black Paper..., p.47.

^๓ Ibid., p.34.

จนกว่าเรา [เวียตนาม] ได้ชัยชนะ และเมื่อนี้เราจะทำการโจมตีอีกเพียงครั้งเดียว
แล้วหนมเบญจก็จะได้รับการปลดปล่อย* เหตุผลของการกล่าวเช่นนี้ นอกจากจะต้องการ
ให้พรรคคอมมิวนิสต์กับพรรคของทั้งพม่าและกองทัพพรรคคอมมิวนิสต์เวียตนามแล้ว
เวียตนามยัง เกรงว่าเวลาพรรคคอมมิวนิสต์กับพม่าจะเป็นการต่อสู้ต่อไป พรรคคอมมิวนิสต์
กับพม่าก็จะสามารถพัฒนาตัวเองขึ้นเป็นขบวนการปฏิวัติที่แข็งแกร่งในทุก ๆ ด้าน และ
เป็นหัวของตัวเอง และในขณะที่เกี่ยวกับพรรคคอมมิวนิสต์เวียตนามก็จำเป็นต้องรักษาความ
สัมพันธ์กับรัฐบาลกับพม่า เพื่อได้รับความช่วยเหลือที่จำเป็นสำหรับการทำสงครามใน
เวียตนามใต้ การปฏิบัติการของพรรคคอมมิวนิสต์กับพม่าอาจจะ เป็นอันตรายต่อความ
สัมพันธ์นี้ได้อย่างมาก และสำหรับพรรคคอมมิวนิสต์กับพม่าแล้ว การยุติสงครามประจวบ
ยอมหมายถึงการทำลายขบวนการปฏิวัติทั้งหมด และจะคงถูกทำหิบัติโดยนอยางรุนแรง
ว่าไม่มีมันในอุดมการณ์ และแม้ว่าจะยังคงดำเนินการต่อสู้ทางการเมืองเพียงด้านเดียว
ในใบารัฐบาลก็จะสามารถทำลายรากฐานของขบวนการปฏิวัติทั้งหมดสิ้น ทำให้พรรค
คอมมิวนิสต์กับพม่าของคัตสิ้นใจทำสงครามประชาชนเพื่อความอยู่รอดของตนเอง

เมื่อเสร็จสิ้นการเจรจาที่ซานฮุย คณะผู้แทนของพรรคคอมมิวนิสต์กับพม่าได้
เดินทางต่อไปยังปักกิ่ง เมื่อเจรจากับพรรคคอมมิวนิสต์จีน ในระหว่างการเจรจานั้น
ก็เกิดการรัฐประหารขึ้นในกัมพูชา เมื่อวันที่ ๑๘ มีนาคม ๑๙๗๐ (ค.ศ. ๑๙๗๐) และ
วันต่อมาเจาสีมุขก็ได้เขาง ไปยังปักกิ่ง

กองการสนับสนุนและให้กำลังใจของจีน เจาสีมุขตัดสินใจที่จะทำการต่อสู้
กับรัฐบาลในมของกัมพูชา และในระหว่างที่กำลังเตรียมวางตัวปราศรัยต่าง ๆ อยู่
คณะผู้แทนพรรคคอมมิวนิสต์กับพม่าซึ่งก็กำลังอยู่ในปักกิ่งก็ ก็มีโอกาสดีกว้างไกล เหล่านั้นด้วย

*Ibid., pp. 59-40.

โดยผ่านทางผู้นำจีน พล พต เลขาธิการพรรคคอมมิวนิสต์กัมพูชาในแจ้งหาพี่ของพรรค
 ต่อเจาสีหนุว่า "ประการแรก จะอยู่เคียงข้างฝ่ายต่อต้านรัฐบาลใหม่ และประการที่
 สอง ยินดีจะยื่นมือช่วยภายในกรอบของแนวร่วมแห่งชาติกัมพูชา เพื่อรวบรวมพลังแห่ง
 ชาติขึ้นมา โดยที่องค์กำลังประชาธิปไตยที่อยู่ภายใต้การนำของพรรคคอมมิวนิสต์แห่ง
 กัมพูชาแล้ว"^๑ และด้วยเหตุนี้เอง คำประกาศวันที่ ๒๓ มีนาคม ๒๕๑๓ (ค.ศ. ๑๙๗๐)
 เรื่องการตั้งแนวร่วมแห่งชาติกัมพูชา (The National United Front of
 Kampuchea) และรัฐบาลของพระเจ้าอู๋หัวเพื่อเอกราชของชาติกัมพูชา (The Royal
 Government of National Union of Cambodia) จึงไม่ปรากฏปัญหาเรื่อง
 ลัทธิสังคมนิยมหรือคอมมิวนิสต์แต่อย่างใด^๒ และในวันที่ ๒๖ มีนาคม ๒๕๑๓ (ค.ศ.
 ๑๙๗๐) เจียว สัมพันธ์, อู๋ ยูน และอู๋ นิม ผู้นำพรรคคอมมิวนิสต์แห่งกัมพูชาได้ประกาศ
 สนับสนุนนโยบายของเจาสีหนุ^๓ และนำพรรคคอมมิวนิสต์กัมพูชาเข้าร่วมในรัฐบาล
 พลัดถิ่นของเจาสีหนุที่ปักกิ่งด้วย

พามันคงได้เดินทางถึงปักกิ่งในเวลาต่อมา " เพื่อแสดงความยินดีในการ
 คดลงใจต่อรัฐของข้าพเจ้า [เจาสีหนุ] และให้คำรับรองแก่ข้าพเจ้าว่า เวียดนามเหนือ
 จะให้ความช่วยเหลือและประกันหลักการไม่แบ่งแยกดินแดนกัมพูชา"^๔ วันที่ ๒๕
 มีนาคม ๑๙๗๐ รัฐบาลเวียดนามเหนือก็ได้ประกาศว่า

สืบเนื่องจากหลักการที่ว่า การปลดแอกกัมพูชาเป็นงานหน้าที่ของชาวเขมร
 รัฐบาลแห่งสาธารณรัฐประชาธิปไตยเวียดนามขอประกาศสนับสนุนอย่างเต็มที่

^๑ Ibid., p.44.

^๒ Ibid., p.45.

^๓ Vietnam Courier, Kampuchea Dossier I, p.61.

^๔ นโรคมสีหนุ, อินโดจีน : ทัศนะจากปักกิ่ง, หน้า ๑๔๗.

ถอดคำประกาศโครงการ ๕ ประการ เมื่อวันที่ ๒๓ มีนาคม ค.ศ. ๑๙๗๐ ของ
สมเด็จเจ้านายอินทรี . . . ด้วยจิตใจแห่งความ เคารพซึ่งกันและกัน ความเป็น
อันหนึ่งอันเดียวกัน และการช่วยเหลือซึ่งกันและกัน ประชาชนแห่งเวียตนามจะ
สนับสนุนอย่างสุดวิสัยของความพยายามอันรอบรรมของชาว เขมร^๑

เมื่อสามวันก่อนได้พบปะกับคณะผู้แทนพรรคคอมมิวนิสต์กัมพูชาในปักกิ่ง ก็ได้
แสดงความเห็นที่ตรงใจอย่างอบอุ่น ซึ่งตรงกันข้ามกับทิวทัศน์ที่ตอความพรรค ฯ ในระหว่าง
การเจรจาที่อันอบอุ่นสนทนา^๒ ในขณะเดียวกันสามวันก่อนก็ได้ขอร้องให้
ผู้นำจีนช่วยเจรจากับพรรคคอมมิวนิสต์กัมพูชาให้ยินยอมร่วมมือและช่วยเหลือ เวียตนามเหนือ
และ เวียดนาม^๓ ทั้งนี้เนื่องมาจากผู้นำใหม่ของกัมพูชาทำรัฐประหารด้วยการสนับสนุน
ของสหรัฐอเมริกา จึงเป็นที่แน่นอนว่ารัฐบาลกัมพูชาจะคงร่วมมือกับสหรัฐอเมริกาและ
เวียตนามใต้ในการทำสงครามกับ เวียตนามเหนือและ เวียดนาม ซึ่งมียลโดยตรงต่อ
เวียตกงที่เข้าไปหลุมซ่อนและตั้งฐานที่มั่นในดินแดนกัมพูชาให้ตกอยู่ในภาวะคับขัน และ
ถ้าไม่ได้รับความช่วยเหลือจากพรรคคอมมิวนิสต์กัมพูชา เวียตกงก็จะไม่มีที่หลุมซ่อน
อีกต่อไป และจะประสบความหายนะในไม่ช้า ดังนั้น เมื่อคณะผู้แทนพรรคคอมมิวนิสต์
กัมพูชาเดินทางถึงอันนอยอีกครั้งหนึ่งในระหว่างการเดินทางกลับกัมพูชาจากปักกิ่ง
คณะผู้แทน ฯ จึงได้รับการต้อนรับด้วยความยินดีและอบอุ่นเป็นพิเศษ

วันที่ ๒๔-๒๕ เมษายน ๒๕๑๓ (ค.ศ. ๑๙๗๐) มีการประชุมสุดยอดแห่ง
ประชาชนอินโดจีนขึ้นที่กวางโจว ระหว่างเจ้าสีหนุ เจ้าสุภานุวงศ์ สามวันคง และ

^๑ Vietnam Courier, Kampuchea Dossier I, p.61.
^๒ Ministry of Foreign Affairs of Democratic Kampuchea, Department
of Press and Information, Black Paper..., p.46.
^๓ Ibid., p.48.

เหิงยงซูโซ เพื่อ "การวางแผนร่วมกันระหว่างพวกเราชาวอินโดจีน และประชาชน
พุทธศาสนิกชน" เข้าหมายของเราให้ชัดเจน"^๑ ทั่ววันคงโลกสาวในที่ประชุมตอนหนึ่ง
ว่า "ประชาชนเวียดนามและสาธารณรัฐประชาธิปไตยเวียดนามมีความตั้งใจอย่างแน่วแน่
ที่จะทำหน้าที่อย่าง เหนียวแน่นในการสร้างพลังแห่งความเข้มแข็งอันหนึ่งอันเดียวกัน
ทางการทหารระดมกำลังประเทศทั้งสามของเรา . . . เพื่อการต่อสู้กับศัตรูร่วมกัน"^๒
และที่ประชุมได้ประกาศแถลงการณ์ร่วมฉบับหนึ่งซึ่ง

แสดงความคิดเห็นของ เราสองประเทศที่เราได้ผูกพันไว้คือ ความเข้มแข็งอันหนึ่ง
อันเดียวกันของอินโดจีน ลักษณะเฉพาะตัวของสงครามทั้งสามสมรภูมิและลักษณะ
เฉพาะตัวของสงครามแต่ละแห่ง ความหมายของคำแถลงร่วมที่เราประกาศก็คือ
เพื่ออินโดจีนอันสมัครสมานกันในความ เคารพอธิปไตยของแต่ละฝ่ายโดยเด็ดขาด"^๓

ผลของการประชุมครั้งนี้ได้สร้างความไม่ตั้งใจและความหวาดระแวงให้แก่
พรรคคอมมิวนิสต์กับพวกริโอบอย เพราะได้แสดงถึงการกีดกันร่วมมือกันระหว่างประเทศ
ในอินโดจีนเพื่อต่อสู้กับศัตรูร่วมกันอีกครั้งหนึ่งหลังจากที่ไม่มีการติดต่อกันเช่นนี้นานนับแต่
พรรคคอมมิวนิสต์แห่งอินโดจีนได้เอิกฉิมไป พรรคคอมมิวนิสต์กับพวกริโอบอยยังคงระแวงว่า
เวียดนามจะแผ่อิทธิพลครอบงำขบวนการปฏิวัติในอินโดจีนทั้งหมดอีก ดังนั้น เมื่อมีการ
ประชุมแนวร่วมแห่งชาติกับพวกริโอบอย ชาร์ลี ในฐานะผู้นำคนหนึ่งของพรรคคอมมิวนิสต์
แห่งกับพวกริโอบอยได้เสนอรายงานซึ่งย้ำไว้ว่า

^๑ นโรคมตีหนู, อินโดจีน : ทัศนะจากปักกิ่ง, หน้า ๑๘๘.

^๒ Vietnam Courier, Kampuchea Dossier I, p.62.

^๓ นโรคมตีหนู, อินโดจีน : ทัศนะจากปักกิ่ง, หน้า ๑๘๙.

สัมพันธ์ทางตรง เราก็คงหวังประชาชนเวียดนามซึ่งรบ เพื่อการปลดปล่อยอินโดจีน
 นี้เรื่องตลกค่านึงถึง เอกตราอันสมบูรณ์ของเราในแผนการนี้ทุกประการที่ต้องปฏิบัติ
 ร่วมกับฝ่ายคอมมิวนิสต์เหล่านั้น พวกเราเป็นเจ้าของประเทศกัมพูชา ไม่ใช่เวียดนาม
 เราเป็นพันธมิตรกันก็จริงอยู่ แต่มีใตหมายความว่า เป็นการ ยอมตัวลง เป็นลูกน้อง
 หรือเป็น "เด็ก" กับ "ผู้ใหญ่" จำเป็นต้องรักษาเกียรติภูมิ ความเสมอภาค
 เราเหมือนกัน และบุคลิกอีกประการของเขมรไว้ พวกเราขอพรรคโกลินเขมร
 [พรรคคอมมิวนิสต์กัมพูชา] จะไม่ยอมให้มีการ เปลี่ยนแปลงใด ๆ ในหลักการ
 สำคัญนี้เป็นอันขาด^๑

ก่อนที่จะเดินทางออกจากฮานอยกลับไปที่กัมพูชา คณะผู้แทนพรรคคอมมิวนิสต์
 กัมพูชาได้เจรจากับพรรคคอมมิวนิสต์เวียดนามอีกครั้งหนึ่งตามคำขอร้องของผู้นำเวียดนาม
 เพื่อพิจารณาปัญหาทางการทหาร เวียดนามยื่นข้อเสนอสี่ประการไว้พิจารณา คือ^๒

๑. ให้จัดตั้งกองบัญชาการร่วมระหว่าง เวียดนามกับกัมพูชา
๒. เวียดนามจะให้เงิน ๕,๐๐๐ กระบอกแก่พรรคคอมมิวนิสต์กัมพูชา^๓
๓. เวียดนามขอให้พรรคคอมมิวนิสต์กัมพูชาช่วยเหลือในด้านการไปนี้คือไป แหล่ง
 ผลประโยชน์ในดินแดนกัมพูชา เครื่องอำนวยความสะดวกในการติดต่อทางถนนในดินแดน
 กัมพูชาเพื่อสามารถเชื่อมต่อการคมนาคมกับลาว ความช่วยเหลือทางเศรษฐกิจ และ
 ความช่วยเหลือทางอาหาร

^๑ เรื่องเดียวกัน, หน้า ๑๙๖.

^๒ Ministry of Foreign Affairs of Democratic Kampuchea,
 Department of Press and Information, Black Paper..., pp.50-51.

^๓ พรรคคอมมิวนิสต์กัมพูชาอ้างว่าไม่เคยได้รับเงินเหล่านี้จากพรรคคอมมิวนิสต์
 เวียดนามเลย: Ibid., p.57.

๘. ใ้ให้มีการปฏิบัติความร่วมมือในระดับระหว่างประเทศ เพื่อการคัดค้าน

จักรวรรดินิยมอเมริกาและพรรคพวก

คณะผู้แทนพรรคคอมมิวนิสต์กัมพูชาได้ปฏิเสธข้อเสนองานประการแรก โดยอ้างว่า คณะผู้แทนได้เดินทางจากกัมพูชาตั้งแต่ก่อนการรัฐประหาร ดังนั้น จึงไม่สามารถตัดสินใจในเรื่องนี้ได้ โดยที่ยังมีไ้ปรึกษาถึงคณะกรรมการกลางของพรรค ฯ ก่อน ยิ่งไปกว่านั้น การตั้งกองบัญชาการร่วมยังมีปัญหาอีกมาก ทั้งทางด้านการเมืองซึ่งจะทำให้การปฏิบัติของกัมพูชาดูมองว่ากระทำโดยไม่เป็นเอกเทศ ต้องอาศัยกำลังปฏิวัติจากเวียดนาม ซึ่งไม่ว่าจะเป็นประธานาธิบดี เจา สีห์หนู หรือนายกรัฐมนตรี เชนบุดดีก็ไม่อาจยอมรับได้ และในทางปฏิบัติ กองบัญชาการร่วมนี้จะต้องเป็นความร่วมมือที่มีความซับซ้อนมาก และอาจทำให้เกิดความขัดแย้งกันได้ จึงควรที่จะฝ่ายจะดำเนินงานของตนไปแล้วร่วมมือกันอย่างปกติ ซึ่งที่จริงนั้น พรรคคอมมิวนิสต์กัมพูชาที่ตระหนักอยู่แล้วว่า เวียดนามจะคง เป็นฝ่ายที่รวบรวมอำนาจการควบคุมทุกอย่างในองค์กรนั้นถึงที่เกณฑ์ปฏิบัติเข้าในอิตาลี และ เรื่องนี้เป็นเหตุผลสำคัญที่ทำให้พรรคคอมมิวนิสต์กัมพูชาหาหาพรรคคอมมิวนิสต์เวียดนามในเวลาต่อมา พรรคคอมมิวนิสต์เวียดนามให้ความช่วยเหลือพรรคคอมมิวนิสต์กัมพูชาด้วยเหตุผลที่เห็นแก่ตัวมากกว่าของการช่วยให้ทำการปลดปล่อยกัมพูชาได้สำเร็จ^๒

อย่างไรก็ตาม ความเจริญเติบโตอย่างรวดเร็วของกองกำลังของพรรคคอมมิวนิสต์กัมพูชา เป็นปรากฏการณ์สำคัญที่มีลักษณะที่พิเศษในประวัติศาสตร์การทหารยุคใหม่ พรรคคอมมิวนิสต์กัมพูชาในขณะกลางทศวรรษที่ ๒๕๐๐ แทบจะไม่มีสิ่งที่จะจะเรียกได้ว่ากองกำลัง โครงสร้างกองทัพนับทหารถึง ๕๐,๐๐๐ คน ในเวลาเพียงสามปีหลังจากที่โกลนเจา สีห์หนูในปี ๒๕๑๓ (ค.ศ. ๑๙๗๐) และเพิ่มเป็น ๙๐,๐๐๐ คน ก่อนที่จะได้รับชัยชนะในปี ๒๕๑๘ (ค.ศ. ๑๙๗๕) มีวิเคราะห์ทางตะวันตกกลุ่มหนึ่ง

^๑ Ibid., pp. 51-52.

^๒ Nayan Chanda, "Anatomy of the Conflict," Far Eastern

กล่าวหาว่า พรรคคอมมิวนิสต์กัมพูชาตระหนักดีถึงความต้องการของ เวียดนามเหนือที่จะทำลาย ขบวนการคอมมิวนิสต์ของลาว เขมรมากกว่าจะช่วยเหลือ และในขณะที่ยังไม่สามารถเข้าไป กรอบงำได้ พรรคคอมมิวนิสต์เวียดนามก็จะต้องพยายามทำให้พรรคคอมมิวนิสต์กัมพูชามี บทบาทในทางที่เป็นประโยชน์แก่การปฏิวัติในเวียดนามใต้ไปมากที่สุด ทำให้พรรคคอมมิวนิสต์ กัมพูชาพยายามก็ดักก็ไม่ให้พรรคคอมมิวนิสต์เวียดนาม เข้าไปเกี่ยวข้องกับ การต่อสู้ของ พรรคคอมมิวนิสต์กัมพูชามากนัก^๓ เพราะถาวรรับความช่วย เหลือจะช่วยให้เสริมสร้างอิทธิพล ให้แก่พรรคคอมมิวนิสต์เวียดนาม พรรคคอมมิวนิสต์กัมพูชาจึงต้องรีบ เร่งสร้างกองทัพของ ตนเองก่อนที่เวียดนามจะส่งทหาร เข้าไปช่วยทำสงครามกับรัฐบาลใหม่ของกัมพูชา ใน ขณะเดียวกัน ก็มีนักวิเคราะห์อีกกลุ่มหนึ่งเห็นว่าพรรคคอมมิวนิสต์กัมพูชาไม่สามารถสร้าง กองทัพโดยลำพังได้ในเวลาอันสั้นเช่นนี้ และกองกำลังของพรรคคอมมิวนิสต์กัมพูชามี จำนวนเพิ่มขึ้นและ เข้มแข็งขึ้นโดยลาว เขมรที่เข้าไปอยู่ในเวียดนามเหนือตั้งแต่สิบหกปีก่อน^๔ ซึ่งหมายถึงลาว เขมรที่ เกยร้อมมือกับพวก เวียดนามเหนือซึ่ง เดินทางไปรับการศึกษาอบรมใน เวียดนามเหนือหลังจากที่ประสบความล้มเหลวในการ ต่อสู้ในวิถีทางรัฐสภาในทวงมี ๒๔๘๗-๒๔๘๘ (ค.ศ. ๑๙๔๘-๑๙๔๙) เพราะ เวียดนามเหนือกำลังพยายามเสริมสร้าง ความสัมพันธ์อันดีกับรัฐบาล เจ้าสีหอนุอยู่ในขณะนั้น ประมาณว่าลาว เขมรที่ไปศึกษาจาก เวียดนามเหนือนี้ไม่ เกินหกพันคน^๕ แต่ได้รับการฝึก เป็นอย่างดีมาแล้วจากเวียดนามเหนือ จึงเป็นประโยชน์ ในการทำสงครามอย่างมาก การที่เวียดนามเหนือประกาศว่าถึง บลประโยชน์ร่วมกับของประชาชนอื่นใดจีนในการ ต่อสู้กับจักรวรรดินิยมและการ รั้งของของ จีน พรรคคอมมิวนิสต์กัมพูชาจึงยินยอมรับความช่วยเหลือจากพรรคคอมมิวนิสต์เวียดนาม แต่ผู้นำพรรคคอมมิวนิสต์กัมพูชาก็ได้มีความ เชื่อมั่นในความช่วยเหลือของพรรคคอมมิวนิสต์ เวียดนามเท่าใดนัก เห็นได้จากเมื่อต้นปี ๒๕๑๕ (ค.ศ. ๑๙๗๒) ผู้นำคอมมิวนิสต์เขมร

^๓ Pike, Vietnam-Cambodia Conflict, p.5.

^๔ Osborne, "Kampuchea and Viet Nam...", pp.258-259.

^๕ Pike, Vietnam-Cambodia Conflict, p.6.

ได้กล่าวเตือนสมาชิกพรรค ฯ ให้ระวังการครอบงำของเวียดนาม และกล่าวต่อไปว่า
ชาวเขมรไม่เคยขึ้นความจริงที่ชาวญวนได้พยายามขานับศตวรรษที่จะยึดครองกับพูซาและ
ผนวกโคจีนขึ้น แม้อาพรรคคอมมิวนิสต์เวียดนามจะปกครอง เวียดนามแทนที่จักพรรคเดวิดก็ตาม^๑

ไม่ว่าความขัดแย้งระหว่างพรรคคอมมิวนิสต์กับพูซาคัมพรรคคอมมิวนิสต์เวียดนาม
จะมีมากหรือน้อยเพียงใด พรรคคอมมิวนิสต์กับพูซาก็ไม่ว่าจะหลีกเลี่ยงที่จะร่วมมือกับ
พรรคคอมมิวนิสต์เวียดนามใดก็ตาม แม้ว่าจะไม่มีองค์การความร่วมมือทางทหารใด ๆ เพราะ
พรรคคอมมิวนิสต์กับพูซาปฏิเสธที่จะตั้งขึ้น และสำนักงานติดต่อ เวียดนาม-กับพูซา ที่จัดตั้งขึ้น
โดยที่ประชุมสุดยอดของผู้นำประเทศในอินโดจีนที่วางโจว เมื่อปี ๒๕๑๓ (ค.ศ. ๑๙๗๐)^๒
ก็ได้ดำเนินงานเพื่อติดต่อประสานความสัมพันธ์ในสนามรบอยู่ตลอดเวลา ผู้นำระดับต่าง ๆ
ก็ได้ประชุมแลกเปลี่ยนความคิดเห็นกันอยู่เสมอ โดยเฉพาะในระยะสองถึงสามปีแรก
ความช่วยเหลือจาก เวียดนามเหนือมีความสำคัญยิ่งต่อความเจริญเติบโตของพรรคคอมมิวนิสต์
กับพูซา พรรคคอมมิวนิสต์เวียดนามเข้าไปช่วยสร้างเขตปลดปล่อยที่มั่นคงในกับพูซา แล้ว
ก็ให้ชาวเขมรที่ไถ่รับการฝึกมาจาก เวียดนามเหนือ เข้าไปครองและรับผิดชอบความการทหาร
ต่อไป^๓ การสังหารหมู่ชาวญวนในกับพูซาเมื่อเดือนเมษายน ๒๕๑๓ (ค.ศ. ๑๙๗๐) ทำให้
ชาวญวนในกับพูซาห่างเหินกันไม่มากนัก คือ จะรอให้ถูกฆ่าทิ้งหรือจะยอมถูกสังหารไป
เวียดนามใต้ หรือไม่ก็เข้าร่วมขบวนการต่อต้านรัฐบาลของชาวเขมร ชาวญวนจำนวนมาก
เหล่านั้น ๆ เชื่อกันว่าจะเข้าร่วมการต่อสู้กับฝ่ายเขมรแดง^๔ และชาวญวนพวกนี้มีความนิยม

^๑ Chanda, "Anatomy of the Conflict," p.14.

^๒ ฝ่ายกับพูซาประกาศหยุดสำนักงานนี้ในปี ๒๕๑๖ หลังจากการทำสนธิสัญญา
สันติภาพที่ปารีส: Pike, Vietnam-Cambodia Conflict, p.6.

^๓ น.ร.จ.ลัดดท์ ปราโมธ, "ข้างฝั่งเวียต," สยามรัฐ (๒๐ กุมภาพันธ์
๒๕๒๒): ๘.

^๔ "โปรแกรมสั้นๆ ให้สัมภาษณ์วิลเฟรด เบอร์เทท, สงครามระหว่างข้าพเจ้ากับ
ร.ไอ.เอ., แปลโดย สุทธิพันธ์ (กรุงเทพฯ: สัจธรรม, ม.ป.ป.), หน้า ๒๔.

และความสัมพันธ์กับชาวเวียดนามบางส่วน จึงสามารถดึงความช่วยเหลือจากพรรค
คอมมิวนิสต์เวียดนามได้ไม่น้อย ทางด้านพรรคคอมมิวนิสต์เวียดนามก็ได้ได้รับประโยชน์
มหาศาลจากการร่วมมือกับพรรคคอมมิวนิสต์กัมพูชา เพราะได้อาศัยดินแดนกัมพูชา เป็น
แหล่งหลบซ่อนตัวจากการกวาดล้างของทหารอเมริกันและเวียดนามใต้ ได้รับความ
ช่วยเหลือจากพรรคคอมมิวนิสต์กัมพูชาด้านเศรษฐกิจ เส้นทางคมนาคมติดต่อและเสบียง
อาหาร บรรดาองค์กรต่าง ๆ ของขบวนการปฏิวัติ รวมทั้งที่พักระหว่างทาง
คลังสรรพาวุธ โรงพยาบาลและอื่น ๆ ของเขาไปตั้งในกัมพูชา เนื่องจากไม่มีเขต
ปลอดพลอยของตนเองในดินแดนเวียดนามใต้ เจ้าสีหนุกล่าวถึงเรื่องนี้ว่า

การปลดปล่อยเวียดนามใต้ นับวันจนสุดท้ายก็กับกัมพูชา เป็นตัวสำคัญ . . . ใน
ขณะที่เรากำลังไปบริเวณปลดปล่อยของ เราและคำ เป็นการ รุกอย่างหนักหมวง
กำลังของ เราก็คงคอยโจมตีบริเวณชายแดนเพื่อ เปิด เส้นทางรุกให้แก่พันธมิตร
ของเราในเวียดนามใต้ . . . จุดที่ไ้รุก / ไซ้ไปยังบริเวณสามเหลี่ยม
ปากแม่น้ำโขง / ใดก็คือการผ่านจังหวัดทางตะวันออก เฉียงใต้ของ กัมพูชานั้นเอง^๑

และในขณะที่เดียวกัน ความร่วมมือก็ถูกจำกัดให้อยู่ในขอบเขตของความเสมอภาคกันและ
ควยผลประโยชน์ที่เอื้อแก่กัน ความเป็นอันหนึ่งอันเดียวกันของขบวนการปฏิวัติในอินโดจีน
ที่พรรคคอมมิวนิสต์เวียดนามพยายามรักงูให้เป็นที่ยอมรับนั้น ไม่เคยมีการนำมาปฏิบัติ
ได้เลย

ความสัมพันธ์ระหว่างพรรคคอมมิวนิสต์กัมพูชากับพรรคคอมมิวนิสต์เวียดนาม
ถึง เครียดมากขึ้น เมื่อการ เจรจาสันติภาพ เวียดนามที่ปารีสกำลังมีการต่อรองกันอย่างหนัก
ในปี ๒๕๑๕ (ค.ศ. ๑๙๗๒) เวียดนาม เว้นกตกชั้นให้พรรคคอมมิวนิสต์กัมพูชายอมเข้าร่วม
ในการ เจรจาที่ปารีส เพื่อให้มีการหยุดยิงในกัมพูชากวย เวียดนามเหนือของการ ที่จะ
เจรจาหยุดยิงกับสหรัฐอเมริกาและ เวียดนามใต้ เพราะการปิดล้อม เนื่องพวของ เวียดนามเหนือ

^๑ เรื่องเดียวกัน, หน้า ๓๒๓.

และการทิ้งระเบิดของชนักรวมสหรัฐอเมริกาเมื่อต้นปี ๒๕๑๕ (ค.ศ. ๑๙๗๒) ทำให้
 ไม่สามารถดำเนินการสู้รบต่อไปได้ และยังคงต้องการความช่วยเหลือที่สหรัฐอเมริกา
 สัญญาว่า "จะช่วยเหลือรักษามนุษยชาติจากสงคราม และบูรณะสันติสุขประเทศ"^๑
 อีกประการหนึ่ง เวียดนามตะวันตกก็ต้องการความช่วยเหลือจากสหรัฐอเมริกาที่จะถอนตัว
 จากสงครามเวียดนามอย่างเด็ดขาด ซึ่งเป็นโอกาสที่จะสามารถกับสหรัฐอเมริกา
 ออกจากสงครามได้โดยสะดวก นอกจากนั้น เวียดนามยังต้องการที่จะได้การเจรจา
 ที่ปารีสเสมือนกับการเจรจาที่เวียนาปี ๒๕๑๓ (ค.ศ. ๑๙๕๔)^๒ ที่เวียดนาม ลาว
 และกัมพูชาเข้าร่วมเจรจาทันที ซึ่งจะช่วยให้เพิ่มน้ำหนักในการเจรจาคอร์องที่จะ
 ยุติสงครามกัน นับแต่กลางปี ๒๕๑๕ (ค.ศ. ๑๙๗๒) มีการเจรจาระหว่างเวียดนามเหนือ
 กับกัมพูชาทุกเดือน แต่คณะกัมพูชาไม่ยอมเจรจาเกี่ยวกับการเจรจาสันติภาพที่ปารีส^๓

ยุทธศาสตร์ของเรา /ในวามแห่งอาณัติกัมพูชา/ มีอยู่หนึ่ง และผู้ใดจะแตะต้องมิได้

ก. เราจัดวางการระงับประณอมใด ๆ ทุกประการ และการแก้ปัญหา
 การเมืองทุกประการที่จะก่อให้เกิดปัญหาแกขอ เวียดนามขึ้นมูดฐานของเรา เรื่อง
 ความถูกต้องตามกฎหมายของรัฐบาลของพระเว้าลุ่มหัว เพื่อเอกราชของชาติ
 กัมพูชา และแก้การขอความช่วยเหลือจากรัฐนิยม^๔

ในเดือนตุลาคม ๒๕๑๕ (ค.ศ. ๑๙๗๒) สหรัฐอเมริกากับเวียดนามเหนือสามารถทำ
 ความตกลงกันเป็นโครงการวาง ๆ ของข้อตกลงสันติภาพแล้ว แต่เมื่อเจรจาทันที

^๑ จูชาติ กังวารกิจจงลอ, "เวียดนาม : สงครามที่ยืดเยื้อหรือสันติภาพที่
 ยืนยาว," จุดสารชุดเมืองหนังสือพิมพ์ ฉบับที่ ๕๐ (เมษายน ๒๕๑๖): ๑๐.

^๒ Ministry of Foreign Affairs of Democratic Kampuchea,
 Department of Press and Information, Black Paper..., p.71.

^๓ Ibid., p.72.

^๔ นโรดม สีหนุ, อินโดจีน : ทัศนะจากปักกิ่ง, หน้า ๑๗๔-๑๗๕.

รายละเอียดก็เกิดขึ้นด้วยประการที่ทำไมการเจรจาล้มเหลวลง พรรคคอมมิวนิสต์
 กัมพูชาอ้างว่า สาเหตุที่ทำให้ทั้งสองเจรจาที่จะลงนามในข้อตกลงปารีสในเดือน
 ตุลาคม ๒๕๑๕ (ค.ศ. ๑๙๗๒) ก็เพราะพรรคคอมมิวนิสต์กัมพูชาปฏิเสธที่จะยอมเจรจา
 กับรัฐบาลลอนดอนเมื่อหยุดยิงในกัมพูชาความแรงกดดันของ เวียดนามเหนือ^๑ เจ้าหน้าที่
 การทูตเขมรประจำลอนดอนกล่าวในภายหลังว่า การที่กัมพูชาไม่ยอมปฏิบัติตามในครั้งนี้
 ทำให้ "ฝ่ายเวียดนามเหนือลงนามในข้อตกลง /สันติภาพ/ กับสหรัฐอเมริกา และ
 เครื่องบิน บี-๕๒ ที่เคยทิ้งระเบิดเวียดนามใต้ถูกส่งไปทิ้งระเบิดในกัมพูชาแทน เป็นเวลา
 ห้า เดือนครึ่ง"^๒

การที่เวียดนามเหนือทำสนธิสัญญาสันติภาพกับสหรัฐอเมริกาสร้างรอยร้าวครั้ง
 สำคัญอีกครั้งหนึ่งในความสัมพันธ์ระหว่างพรรคคอมมิวนิสต์กัมพูชากับพรรคคอมมิวนิสต์
 เวียดนาม ฝ่ายเวียดนามเหนือได้ตอบโต้พาดพิงในข้อหาใจของพรรคคอมมิวนิสต์กัมพูชาโดย
 การถอนที่ปรึกษาของตนบางส่วนที่ส่งเข้าไปช่วยกองกำลังของแนวร่วมแห่งชาติกัมพูชา
 กลับออกไป^๓

แม้ว่าความไม่พอใจพรรคคอมมิวนิสต์ เวียดนามจะ เริ่มเกิดขึ้นในหมู่ผู้นำ
 พรรคคอมมิวนิสต์กัมพูชา แต่ก็มีได้มีการแสดงออกมายังคงได้ การติดต่อกะหว่าง
 พรรคทั้งสองก็มิได้ระงับหยุดลงอย่าง น้อยที่สุดก็ยังคงมีการปะ เจริญระหว่างผู้นำ
 เห็นได้จากกรณีที่เอียง ชารี กาลัง เจริญจากผู้นำเวียดนามเหนือในนามของเขื่อ
 กลางเดือนเมษายน ๒๕๑๘ (ค.ศ. ๑๙๗๕) ที่กองกำลังของแนวร่วมแห่งชาติกัมพูชา
 สามารถยึดพนมเปญได้^๔ และในเดือนมิถุนายน ๒๕๑๘ (ค.ศ. ๑๙๗๕) พล พล ใต้

^๑ Ministry of Foreign Affairs of Democratic Kampuchea,
 Department of Press and Information, Black Paper..., pp.72-73.

^๒ Chanda, "The Bloody Border: Vietnam Prepares for a
 Long War," p.20.

^๓ Pike, Vietnam-Cambodia Conflict, p.6.

^๔ Ministry of Foreign Affairs of Democratic Kampuchea,
 Department of Press and Information, Black Paper..., p.67.

นำคณะผู้แทนพรรคคอมมิวนิสต์กับพู่กันไปเยือนฮานอย พล. พล. กล่าวว่

แม้ว่าเราจะได้รับชัยชนะมาด้วยความพยายามของเราเอง แต่เราก็ยังไม่สามารถ
บรรลุได้แก่ปราศจากความช่วยเหลือของพรรคแรงงานเวียดนาม /พรรคคอมมิวนิสต์
เวียดนาม/ กองทัพเวียดนามและมวลชนในโลกโดยเฉพาะชาวยุวน ถ้าพระเจ้า
ชวยก็อย่างที่เราเห็นได้อย่างชัดเจน เราเผชิญกับความยากลำบากมากมายในการ
ต่อสู้ครั้งสุดท้ายในฤดูหนาวของปี ค.ศ. ๑๙๗๕ ระหว่างเดือนมกราคมถึงเดือน
เมษายน ค.ศ. ๑๙๗๕ ซึ่งนำไปสู่ชัยชนะในบั้นปลายนั้น พี่น้อง (ชาวยุวน)
ของเราใน /เวียดนาม/ภาคใต้ ซึ่งนำโดยพี่น้องทางเหนือ ก็ได้มีส่วนร่วมในการ
ต่อสู้กับเราด้วย ขอให้ชาวเราได้ใช้โอกาสนี้เพื่อแสดงความจริงใจและความ
ขอบคุณอย่างลึกซึ้งต่อพรรคแรงงานเวียดนามและชาวยุวน ทั้งพี่น้องทางเหนือ
และทางใต้ เมื่อใดที่เราประสบปัญหาอันยากลำบากท่านได้แสดงถึงความเข้าใจ
และหาวิธีการที่จะช่วยเรา และผลที่ตามมาก็คือเราสามารถที่จะเอาชนะ
ความยากลำบากนั้นและก้าวต่อไปข้างหน้าสู่จุดหมายของการปฏิวัติ คือชัยชนะที่
ได้รับในขณะนี้

คำกล่าวนี้ยืนยันได้อย่างดีว่าในคอนปลายสงคราม พรรคคอมมิวนิสต์กับพู่ไม่ได้รับ
ความช่วยเหลือจากพรรคคอมมิวนิสต์เวียดนามมากนัก พล. พล. จึงสามารถกล่าวได้ว่า
"ได้ชัยชนะมาด้วยความพยายามของเราเอง" สิ่งที่น่าจะเป็นสาเหตุหนึ่งของการจำกัด
การรับความช่วยเหลือจากเวียดนามจึงน่าจะเริ่มความไม่พอใจของเวียดนามเหนือ
ในการเจรจาตีฟ้าเวียดนามที่พาร์สนั้นเอง

ดูเหมือนว่าปัจจัยที่มีอิทธิพลมากที่สุดต่อความรู้สึกของผู้นำพรรคคอมมิวนิสต์
กับพู่ชาวกับพรรคคอมมิวนิสต์เวียดนามน่าจะ เป็นความไม่ไว้วางใจชาวยุวนที่ฝังรากลึก
อยู่ในความรู้สึกของชาวเราทั่วไป เพราะไม่ว่าระดับของการพิศศอกับสันธจะเพิ่ม
สูงขึ้นหรือลดน้อยถอยลง ปัจจัยนี้จะปรากฏให้เห็นอยู่เสมอ เพียงแต่อาจจะชัดเจน

หรือไม่เท่านั้น ในขณะที่ตัวนั้นก็ยังมีอีกปัจจัยหนึ่งที่มีส่วนส่งเสริมใจจ้ายแรกอยู่มาก นั่นคือ
 มหภาพของพรรคคอมมิวนิสต์เวียดนามเองที่ทำให้พรรคคอมมิวนิสต์กับพวกราชไมคอยพอใจ
 เท่าใดนัก ความขัดแย้งที่เกิดขึ้นอย่างรุนแรงในปลายหลังมีมติให้มีการวิเคราะห์บทบาท
 ของพรรคคอมมิวนิสต์เวียดนามตลอดพรรคคอมมิวนิสต์กับพวกราชไมในช่วงระหว่างสงครามว่า
 เป็นการทำร้ายคอพรรคคอมมิวนิสต์กับพวกราชไมโดยตรง

นักวิเคราะห์ตะวันตกมีความเชื่อว่า การติดต่อสัมพันธ์ระหว่างคนของกลุ่ม
 ที่เห็นมากขึ้นจะช่วยให้เกิดความรู้อีกที่ติดต่อกันมากขึ้นไปด้วย โดยเป็นผลมาจากการที่ได้
 แลกเปลี่ยนข้อมูล ข่าวสาร และสร้างความรู้เข้าใจซึ่งกันและกันโดยมากขึ้น ดังนั้น การที่
 สถานการณ์ผลักดันให้พรรคคอมมิวนิสต์กับพวกราชไมของฝักตรงร่วมมือกับพรรคคอมมิวนิสต์เวียดนาม
 อย่างมากในระหว่างปี ๒๕๑๑-๒๕๑๖ (ค.ศ. ๑๙๖๘-๑๙๗๓) น่าจะขาดสมกลางความ
 ไม่ไว้วางใจและความหวาดระแวงราวดวงลงไปโดยบาง นอกจากนั้น การยึดถือใน
 ลุคมถาวรคอมมิวนิสต์เหมือนกันน่าจะยิ่งช่วยให้สามารถติดต่อกันได้ใกล้ชิดมากขึ้น แต่
 ทฤษฎีนี้ได้อธิบายความสัมพันธ์ของพรรคทั้งสองได้เพียงระยะเดียวคือจนถึงปี ๒๕๒๐
 (ค.ศ. ๑๙๗๗) ที่ทั้งสองฝ่ายยังคงสามารถควบคุมความไม่พอใจและความขัดแย้งไว้ใ
 ขอบเขตจำกัดได้ จากการทำไมสามารถแก้ไขข้อขัดแย้งให้หมดสิ้นไปได้โดยเร็ว
 ความไม่พอใจที่เห็นมากขึ้นทำให้ผู้นำพรรคคอมมิวนิสต์กับพวกราชไมย้อนกลับไปวิเคราะห์บทบาท
 ของพรรคคอมมิวนิสต์เวียดนามที่เป็นสาเหตุของความไม่พอใจนั้น ประกอบกับบทบาท
 ของสมาชิกพรรคคอมมิวนิสต์กับพวกราชไมนิยมเวียดนามที่พยายามแสวงอำนาจกันขึ้นมา เกิด
 ความหวาดระแวงราวดวงจึงกลับมีอิทธิพลอีกครั้งหนึ่งและก็ไม่แน่ว่าจิตใจที่มีผลให้
 วิเคราะห์บทบาทของพรรคคอมมิวนิสต์เวียดนามออกมาในทางร้าย เห็นว่าพรรค
 คอมมิวนิสต์เวียดนามก็ไม่มีความแตกต่างไปจากยูเรก้า เวียดนามสมัยก่อน ๆ ที่ยังคง
 ต้องการจะขยายอำนาจเข้าไปครอบครองกับพวกราชไม เพราะฉะนั้นจึงเป็นหน้าที่ของ
 พรรคคอมมิวนิสต์กับพวกราชไมในฐานะผู้นำของประชาชนชาวเขมร ที่จะต่อต้านความพยายามนั้น
 สิ่งที่ไม่อาจหลีกเลี่ยงได้ก็คือ บทบาทที่ก้าวร้าวจะถูกถามเวียดนาม ส่วนเวียดนามที่
 ได้รับความเดือดร้อนจากปฏิญญาการก้าวร้าวของลัทธิพวกราชไมจะต้องตอบโต้ในลักษณะที่
 เท่าเทียมกัน เพื่อจะได้ไม่เสียเปรียบและปราบให้กับพวกราชไมเลือกก้าวร้าวต่อเวียดนาม
 บัญหาขัดแย้ง เรื่อง เช่น เขตแดนซึ่งเป็นเรื่องที่สามารถแก้ไขได้ด้วยการเจรจาถูกนำมา
 ใช้ เป็นเงื่อนไขในการแสดงความก้าวร้าวต่อกันอีกครั้งหนึ่ง